

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Institutio Vitæ Ad Exemplar Passionis Domini Et
Salvatoris Nostri**

Sgambata, Scipio

Dillingæ, 1686

Cap. V. Theologicarum Virtutum quoque Fructus ex eodem horto decerpi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53753](#)

exemplo ac lege vivatis. Sic antea Herodes quoque Christum quæsiverat, quem occideret: Ergo jure nobis responderi potest: Jesum quæritis, sinite hos abire. Si Christum, si Ecclesiæ, si Reipublicæ commodum quæritis, nolite divitias sectari, nolite consanguineos & amicos tantum vestros evehere, ac locupletare, nolite eò libentiùs accurrere, ubi reditus majores sint, non ubi fructus uberior, Christum cenete, sinite hos abire. Discamus nos hanc veram esse prudentiam, Christum unum tenere, ac domum nostram ducere, non damnandum, sed vindicem salutis nostræ colendum, amandum, & observandum semper; at reliqua omnia finimus abire, quò velint.

CAPUT V.

Theologicarum Virtutum quoque Fructus ex eodem horto decerpi.

Qui autem tradidit eum, dedit illis signū dicens: quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum, & confestim accedens ad Jesum dixit: Ave Rabbi.

Matth.

v. 48.

K 3   & oscu.

150 DE PASSIONE DOMINI.

& osculatus est eum, dixitque Jesus; amice, ad quid venisti? Tunc accesserunt, & manus injecerunt in Jesum, & tenuerunt eum. Hanc sacræ narrationis partem, qua Jesus capit, virtutibus Theologicis congruenter aptabimus: quippe alijs virtutibus Dominus quæritur, his capit ac tenetur. Quis autem Omnipotentem facile tenere possit? non est satis unum adhibere funiculum, tripli-

*Eccle. 4.
v.12.* ci vinculo opus est; nam funiculum triplex difficile rumpitur. Fide igitur, Spe & Caritate Dominus tenetur. O illos felices, qui tam beatâ prædâ potiuntur! sed licet hæc tria requirantur, non capiatur tamen Dominus, nisi Caritate. *Quemcumque osculatus fuero, inquit, ipse est, tenete eum.* Contemplemur has virtutes in ipsis Judæorum sceleribus, & hæc gemina viperarum meditatione concisa in salutarem nobis vertamus adversus venena medicinam. Nam quemadmodum Crux, quæ Domino acerba & noxia fuit, nobis est salutaris atque utilis, ita hæc omnia, quæ in ipsum facta sunt, è JESU corpore ac præsentia virtutem acceperunt,

runt, quâ possint nobis meditantibus non una ratione prodesse. Primum igitur Fidei Dominus tenetur. Plura alia Fidei documenta hic hortus Gethsemani habet, sed maxima, quæ circa Petrum facta sunt. Etenim Tres Apostoli, qui Christum Dominum proprius secuti sunt, tres Virtutes Theologicas designant. Sicut in octo reliquis, qui remotius sunt relictæ, quatuor Moralium, totidem Christianarum virtutum, quas adnotavimus, possum⁹ imaginem agnoscere. Nam illæ, remotiores sunt; iolæ Theologicæ Deum attingunt. Petrus igitur Fidei, Jacobus Spei, Johannes Caritatis est symbolum. Petrum Dominus paulò antè monuerat. *Simon, Si-
mon, ecce Satan as expetivit vos, ut cri-
braret sicut triticum: ego autem oravi pro
te, ut non deficiat fides tua, & tu ali-
quando conversus confirma fratres tuos.* Hic possumus duo contemplari. Primum, Christum Dominum elegisse Petrum ejusque Successores, in quibus Fides non deficeret, & à quibus reliqui omnes fideles confirmarentur. Quod ideo factum est; quia futurum erat, ut Satanas cribra-

ret Ecclesiam, id est, auctor esset schismatum, quibus paleæ se à tritico segregarent; ille igitur semper inter grana Christi erit, ipsique conjunctus, qui se grano frumenti comparavit, qui cum Petro fuerit; qui verò ab eo discesserit, inter paleas erit sempiterno igne comburendus. Quo loco Dei consilium mirabimur, qui Fidei totius ædificium in hoc homine fundare voluerit, quem post se constituit secundarium Ecclesiæ fundamentum, quod fieri debere nulla ratio suadebat humana; nam neque Petrus inter Apostolos erat natu maximus, neque vocatione primus, neque sapientiâ consultissimus, neque genere nobilissimus, cùm eō prior ætate & vocatione esset Andreas, nobilior Johannes, ditior Matthæus, sapientior Bartholomæus, si fuit idem qui Nathanael. Sed ut discerem⁹, res fidei non æstimandas esse ratione, sed voluntate credendas, ejusmodi Magistrum omnibus præfecit, in quo eligendo quid secutus esset, nulla humana ratio appareret. Certè postquam eum se negaturum prædixit, addidit promissio nem Fidei in eo fundandæ, quæ nunquam esset

esset defectura: Ut sciremus, eum Salvatoris clementia & beneficio, non suo merito consecutum esse, ut, qua in re lapsus esset, hoc est in fidei confessione, in ea cæteris præficeretur: ut *ubi abundavit peccatum, superabundaret & gratia* (nihil interea præclaræ illi confessioni detrahimus, quâ prope Cæsaream Philippi primus Christi divinitatem promulgaverat, sed illud quoque gratiæ fuerat) Illud videatur maximè Domino placere potuisse in Petro, quòd adeò humilis fuerit, ut se indignum putaret, qui cum Domino in eadem navi esset. *Exi, ajebat, à me Domine, quia homo peccator sum.* Ex quo tempore statim ei Dominus non obscurum indicium dedit sublimis hujus electionis. Quem enim humillimum vidit, eum putavit fidei suæ docendæ fore aptissimum. Quemadmodum Phariseis dictum est: *Quomodo potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis?* ità Petrus, qui non se stabatur suam gloriam, Fidei præses & magister factus est. Alterum, quod intuebimur, hoc erit: Fidem nostram instar Petri humilem, sollicitam, Christi aman-

*Ioan. 5.
v. 44.*

K 5 tem

tem esse debere, quæ nunquam ab eo discedat, dicátque: *Domine, quò ibimus?*
 Ioan. 9.
 v. 68. *verba vita eternæ habes.* Deinde, siquid
 in nobis turbetur aut decidat, si tentatio-
 ne ingruente aliqua virtus aliquid patiatur,
 constantia, patientia, obedientia, pars-
 monia, Petrum debere confirmare fratres
 suos, hoc est, debere nos verti ad Fidei
 principia, & ex his restituere & reficere,
 quidquid temptationis impetu dejectum, ac
 deturbatum est. Etenim cùm cogitamus,
 quæ nos præmia maneant, quæ supplicia
 nobis Deus comminetur, quæ præcepta
 det, quibus & auxilijs juvet, & exemplis
 instruxerit, nihil est, quod non confirme-
 tur in nobis ac restituatur. Illud quoque
 considerandum est, quòd Apostolis dor-
 mientibus solum Petrum Dominus repre-
 hendit. *Simon dormis? Non potuisti uni-*
horā vigilare mecum? Nam revera quæ-
 cumque in nobis virtus dormiat, necesse
 est, simul cum ea dormiat fides; hæc igit
 tur priùs excitanda est, deinde per eam
 reliquæ. Postremo neque illud omitten-
 dum: Petrum à Domino reprehendi, quòd
 vim & arma tentaverit: in quo illud co-
 gitare

tare possumus, Fidei propriam esse obedientiam; non oportere aciem ingenij, quam gladij nomine significari putamus, liberè circumvibrare. Christum Legiones Angelorum tuentur ac defendunt; cave putes, sine tui ingenij gladio, sine ictibus & vulneribus veritatem non posse defendi. Non amat Christus temerarias ingenij vibrationes, vult acutiora quæque ingenia vaginâ modestiæ contineri. Hæc aliisque in Petro contemplabimur, quæ Fidem nostram instruant, qui cùm Simon, id est Audiens vel Obediens dicetur, & *filius Joannis*, id est Gratiae, vel, ut aliter idem nomen scribitur, *Jonæ*, id est, Columba esset, à Christo dictus est Petrus, id est, Petra. Nam fides ex auditu & obedientia gratiae ac Spiritus sancti operatione concipitur, firmitatem autem & perseverantiam accipit à Christo Domino, cui velut petræ adhæret. Nunc Spei fructum ex horto Gethsemani decerpamus: hunc etiam facile nobis hic sacer hortus dabit, nec diu vel anxiè quærendus erit. Etenim cùm Spei præcipuus actus sit Oratio; Spes enim est, quæ nobis De-

um

156 DE PASSIONE DOMINI.

um proponit, tanquam unum, à quo cuncta bona expectemus & expetamus; expectimus autem orando: ubi nam melius aut pleniū docemur orare, quām hīc? ubi necessitas orationis aut gravioribus verbis indicatur à Domino, aut exemplis clarioribus demonstratur? Adversus omnia mala, quæ nobis ingruere possunt, hoc unum præsidium nobis discedens ex hoc mundo Dominus reliquit: Orate, hoc est, in Deo spem vestram desigite, ejusque virtutis aeternam exercete, bona omnia ab eo petentes, qui bonorum largitor est omnium. Quod autem in horto Dominus uno verbo dixit: Orate; hoc in sermone post carnem pluribus edocuerat. Nam & in eo atque in Patre spem omnem ponendam docuerat: *Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Creditis in Deum, & in me credite: & eos ad vitæ æternæ expectationē erexerat: Vado parare vobis locū. & si abiiero, & paravero vobis locum, iterum venio, & accipiam vos ad meipsum: & dixerat, omnia eos à Patre, quæ ejus nomine peterent, accepturos. Siquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis Petrus,*

Petri,

Petite; & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Denique illud addiderat ad summam spei: *In mundo pressuram habebitis, sed confidite, ego vici mundum.* Hæc simul omnia uno verbo ijs in memoriam redegit, cùm in horto monuit, nihil aliud, nisi orandum esse, *Orate.* Sed quemadmodum Fidem in Petro contemplati sumus, ita in Jacobo spem contemplemur. Primum Jacobi nomen, quod à Calcaneo dicitur, voce Hebraica; nam hostis antiquus calcaneo insidiatur hominum, dum eis suadet, spem suam alibi quàm in Deo ponere; calcaneo enim totum corpus innititur, spe tota vita omnésque actiones sustinentur; calcaneo tamen corpus cadit, Spe vulneratâ concidunt actiones nostræ, nihilque erectum, nihil est firmum & constans. Jacob Latinè dicitur supplantator; spes enim divina spem omnem humanam supplantat, sicut Jacob fratrem Esau supplantavit. *Spes 2. Cor. 1 nostra igitur firma sit in Deo, ut canere possimus: Statuit super petram pedes meos.* *Psal. 39. Contemplemur & alterum nomen Jacobi, quod Joanni ejus fratri cum eo com-*

mune

mune fuit, ut vocarentur Boanerges, id est, filij tonitrii. Quid hoc aliud significat, nisi Spem & Caritatem in fidelibus tonitrii voce concipi? dum Concionatorum externis admonitionibus & internâ Spiritûs Sancti vocatione ad spem omnem amorémque in Deo ponendum excitantur. Jacobus primus Apostolorum moritur, Joannes verò non moritur: sal-

Ioan.21. tem hic sermo exiit inter fratres, quia di-
v.23. scipulus ille non moritur. Nam spes in
1. Cor.13 brevi hac vita erit tantùm, *Caritas* verò
v.10. nunquam excidet. Denique post Christi mortem Herodes Jacobum occidit, Petrum apprehendit, sed ab Angelo ereptum necare non potuit. Post gratiæ & caritatis amissionem diabolus etiam spem sæpi in fidelibus interficit, suadens, ut in rebus humanis & perituris spem suam collent; quod ubi assecutus est, fidem quoque persequitur, occisurus, nisi prodigiō eripiatur ac servetur. Hæc alia que cùm in Jacobo inspexerimus, & Spem nostram unà cum eo in horto jacentem, ac sopitam erexerimus, atque excitativerimus, ad Joannem transgrediemur, qui

qui Caritatem significat. Nam & cognoscere vocatus est *Discipulus ille, quem Ioan. 21,*
diligebat Jesus, & super pectus Domini v.7.
 recubuit, in quo caritas regnat & quieticit. Hic ille discipulus est, qui unus restituit nobis supremum Christi Domini testamentum, quô discipulos suos caritatis suæ reliquit hæredes. *Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi* *Ioan. 15.*
vos: in hoc ergo Caritatem intuebimur, v.12.
 & omnia, quæ de eo in sacris litteris narrantur, facilè de Caritate intelligemus.
 Hic dicitur fuisse Sponsus in Cana Galilææ, sed nuptias reliquisse, & secutus esse Dominum. Nam noster amor, qui prius terrenæ voluptati nupserat, eam repudiata se Christo addicit. Hic dixit Ostiariæ, & *Ioan. 2.*
introduced Petrum; quia dilectio fidem v.1.
 præcedit, tum voluntas pia affectione præoccupata, ijs, quæ dicuntur, præstat assensum. Hic Matrem Domini accepit *Ioan. 19.*
 in sua, & ab ea pro filio est habitus; quia *v.27.*
 Caritate sic anima perficitur, ut in Christum transformetur. *Vivo, ajebat ille, Gal. 2.*
jam non ego, vivit verò in me Christus:
 & cùm B. Virgo sit Mater pulchræ *v.28.*
 dilectio.

160 DE PASSIONE DOMINI.

dilectionis, non poterat non Mater esse Joannis. Hic denique est, qui ad monumentum præcurrit citius Petro, sed introivit post Petrum, quia in mysterijs Christi Domini indagandis, caritas est ardentior, fides diligentior; & illa hanc prævenit sollicita inquisitione, hæc illam accurata inspectione. Ubi simul hæc omnia contulerimus, & ad nos revocare studierimus, plurima occurrent, quibus nostra Fides, Spes, Caritas instruatur. Præcipue autem cum Christum Dominum viderimus osculo prodi, quis non ingemiscet, in hominibus tam sæpè id fieri, ut Caritatis obtentu Christus prodatur in fratre? Nos verò sanctæ caritatis osculo Domino ac Deo nostro adhærere cupiemus, eumque hisce tribus virtutibus ita cordi nostro alligare, ut nulla unquam vis eum nobis possit eripere.

C A